

تقاطع سهمگین حذف ارز ترجیحی و فشارهای مالیاتی

دو ضربه کاری به صنعت رستوران‌داری

صنعت رستوران‌داری و خدمات غذایی، به‌عنوان یکی از ارکان حیاتی اقتصاد خدماتی ایران، نقشی فراتر از صرفاً تأمین نیازهای تغذیه‌ای شهروندان ایفا می‌کند. این صنعت، که ستون فقرات اشتغال‌زایی برای صدها هزار نفر از جمله سرآشپزها، بارپست‌ها، پیشخدمت‌ها، مدیران و نیروهای پشتیبان است، در دوران عادی نیز همواره با چالش‌های پیچیده‌ای همچون نوسانات نرخ ارز، تورم مواد اولیه و تغییر ذائقه مصرف‌کنندگان دست‌وپنجه نرم کرده است. با این حال، آنچه در ماه‌های اخیر رخ داده و صنعت رستوران‌داری کشور را با یک بحران وجودی مواجه کرده، ترکیب مخرب دو سیاست کلان اقتصادی است که نخستین آن، حذف ترجیحی و سپس حذف کامل ارز ترجیحی از سبد کالاهای اساسی است و دومین سیاست که اثرگذاری بسیار بدتر و طولانی‌مدت‌تری بر تقاضای کل خواهد داشت این است که شاهد تداوم و گسترش سیاست‌های انقباضی مالیاتی، به‌ویژه مالیات بر ارزش‌افزوده (۱۰ درصدی)، حتی در شرایطی که کشور در وضعیت جنگی یا تحریمی قرار دارد. این دو عامل به‌صورت هم‌زمان و تشدیدکننده، فشاری بی‌سابقه بر دوش فعالان این صنعت وارد کرده‌اند که نتیجه آن، سقوط شدید تقاضای موثر، رکود عمیق بازار و نزدیک شدن بسیاری از واحدها به آستانه ورشکستگی است.

نخستین ضربه به صنعت رستوران‌داری، از محل حذف ارز ترجیحی وارد شد. ارز ترجیحی که پیش‌تر به‌عنوان ابزاری برای حمایت از تولیدکنندگان مواد اولیه و کاهش هزینه‌های تمام‌شده محصولات اساسی عمل می‌کرد، ناگهان و بدون زیرساخت‌های حمایتی لازم، از چرخه حذف شد. این تصمیم اگرچه از منظر کلان اقتصادی و یکسان‌سازی نرخ ارز در کوتاه‌مدت توجیه‌پذیر به نظر می‌رسید، اما در بخش‌های عملیاتی مانند رستوران‌داری، منجر به جهش ناگهانی و بی‌سابقه قیمت تمام‌شده مواد اولیه شد. گوشت، مرغ، لبنیات، روغن‌ها و حتی بسیاری از مواد اولیه نیمه‌آماده که پیش‌تر با نرخ‌های دست‌نوری و یارانه‌ای تأمین می‌شدند، اکنون با نرخ‌های آزاد خریداری می‌شوند. برای رستوران‌داران، این افزایش هزینه‌ها به معنای از دست دادن حاشیه سود ناچیز یا حتی منفی شدن آن است. از سوی دیگر، افزایش قیمت مواد اولیه مستقیم به منوی غذا ترجمه شده است. وقتی قیمت یک بشقاب غذا در رستوران‌های متوسط و رستوران‌های افزایش می‌یابد، اما درآمد خانوارها به دلیل تورم عمومی و کاهش قدرت خرید، رشد متناسبی نداشته، تقاضای موثر به‌شدت کاهش می‌یابد. مردم که بخش بزرگی از درآمد خود را صرف هزینه‌های اولیه و مسکن می‌کنند، اولین هزینه‌ای که از سبد مصرف خود حذف می‌کنند، خدمات رفاهی و تفریحی مانند غذا خوردن بیرون از خانه است. بنابراین، حذف ارز

نسخه واحد مالیاتی نپیچید

در همین زمینه علاءالدین بروجردی، نماینده مردم لارستان در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه باید فشار مالیاتی را از دوش تولیدکننده و مردم برداریم، گفت: به‌طور کلی هرچه بتوانیم بار کمتری بر دوش مردم و تولیدکننده بگذاریم و از کیسه مردم خرج نکنیم، سیاست اصولی‌تری را دنبال کرده‌ایم. تولیدکنندگان باید موردحمایت جدی قرار گیرند. نمی‌توان یک نسخه واحد برای همه

سیاست‌های غلط مالیاتی، نفس تولید را گرفت

رحمان طهماسبی‌فر، کارشناس اقتصاد با انتقاد از حذف ارز ترجیحی بدون کمک مناسب در زمینه بخش تولید و خدمات پستی صنعت غذایی کشور گفت: تصمیم دولت مبنی بر حذف ارز ترجیحی برای نهاده‌های دامی و کالاهای اساسی، شوک سنگینی به ساختار هزینه‌ای رستوران‌ها وارد کرد. صنعت رستوران‌داری که به‌شدت به قیمت تمام‌شده مواد اولیه وابسته است، با تغییر نرخ ارز از کالاهای اساسی، شاهد جهش ناگهانی قیمت پورتن‌ها، روغن و سایر اقلام ضروری شد. برخلاف سایر صنایع، در صنعت رستوران‌داری کسب قیمتی تقاضا بسیار بالاست و این بدان معناست که با افزایش قیمت‌ها، تقاضای مشتری به‌شدت افت می‌کند و دقیقاً همین اتفاق رخ داده است.

وی ادامه داد: مالیات بر ارزش‌افزوده، تیر خلاص به پیکره تقاضای موثر رستوران‌هاست. در حالی که کسب‌وکارها زیر بار فشارهای ناشی از تورم مواد اولیه دست‌نویا می‌زنند، سیاست‌های مالیاتی و به‌ویژه دریافت ۱۰ درصدی مالیات بر ارزش‌افزوده از تمامی واحدها، این وضعیت را به یک بحران غیرقابل‌تحمل تبدیل کرده است. در شرایطی که مردم به‌دلیل کوچک شدن سفره‌ها، اولویت‌های خود را به سمت کالاهای ضروری تغییر داده‌اند، اضافه شدن مالیات بر ارزش‌افزوده به قیمت نهایی غذا، قیمت‌ها را به سطحی می‌رساند که عملاً رستوران‌ها را از دایره انتخاب مصرف‌کنندگان خارج می‌کند. اصرار بر دریافت این مالیات، آن‌هم در شرایطی که قدرت خرید مردم به‌شدت کاهش یافته، نه‌تنها به نفع درآمدهای مالیاتی دولت نیست، بلکه با کشتن تقاضای موثر، پایه مالیاتی را در بلندمدت کوچک‌تر و ضعیف‌تر می‌کند.

یکی از صنایع خدمات‌محور در اقتصاد کشور که به‌نوعی اهمیت بسیار بالایی در سطح اشتغال کل جامعه دارد؛ صنعت رستوران‌داری است که متأسفانه طی چند ماه اخیر پیامدهای حاصل از حذف ارز ترجیحی و همچنین تداوم اخذ مالیات بر ارزش‌افزوده حتی در زمان جنگ که منجر به فشار مالیاتی به این صنعت شده است؛ عملاً تقاضای موثر مردم از این صنعت را به پایین‌ترین میزان در چند سال اخیر رسانده است و دولت باید هم از منظر تأمین سرمایه در گردش و هم از منظر معافیت‌های مالیاتی به خصوص در زمینه سیاست‌های غلط حوزه مالیات بر ارزش‌افزوده، به‌طور جدی اقدامی در راستای حمایت از این صنعت انجام دهد و گرنه با سبیل بیکاری و ورشکستگی به‌دلیل کاهش شدید تقاضا روبه‌رو خواهیم بود. در این گزارش نگاهی دارد به وضعیت صنعت رستوران‌داری که در ادامه می‌خوانید.

راهکارهای موقت کارساز نیستند

در مواجهه با این بحران، راهکارهای موقت دیگر کارساز نیستند. دولت باید هم‌اکنون و بدون فوت وقت، دو اقدام بنیادین را در دستور کار قرار دهد. اول، بازنگری جدی در سیاست‌های مالیاتی و اعطای معافیت‌های مالیاتی موقت اما گسترده به صنعت رستوران‌داری است. این معافیت‌ها باید شامل حذف اخذ مالیات بر ارزش‌افزوده برای دوره‌ای مشخص (مثلاً دو سال) و همچنین بخشودگی جرایم و مالیات‌های معوقه باشد تا رستوران‌داران بتوانند جریان نقدینگی خود را بازیابی کنند. دوم، تأمین سرمایه در گردش برای این صنعت. کم‌بهره و بلندمدتی را در اختیار رستوران‌داران قرار دهند تا بتوانند هزینه‌های جاری خود را پوشش داده و به چرخه تولید و خدمت‌دهی ادامه دهند. بدون تأمین سرمایه در گردش، هیچ رستورانی قادر به خرید مواد اولیه با قیمت‌های آزاد و پرداخت حقوق پرسنل نخواهد بود و ورشکستگی اجتناب‌ناپذیر است. از سوی دیگر، کمک به حفظ اشتغال در صنعت رستوران‌داری تنها نجات چند کسب‌وکار نیست، بلکه نجات هزاران شغل و حفظ حلقه‌ای از اقتصاد چرخان و زنده جامعه است. اگر دولت همچنان بر سیاست‌های انقباضی مالیاتی و حذف یارانه‌ها بدون جایگزین مناسب اصرار ورزد، با صحنه‌ای از بیکاری گسترده، تعطیلی کسب‌وکارها و کاهش شدید درآمدهای مالیاتی دولت (به‌دلیل ورشکستگی فعالان اقتصادی) مواجه خواهد شد. بنابراین، تغییر مسیر از فشار مالیاتی به حمایت و تسهیلات هدفمند مالیاتی در این بخش لازم‌هست. در این بخش است. دولت باید درک کند که در شرایط جنگی و تحریم، حمایت از اشتغال و کاهش فشار بر معیشت مردم، اولویت اول است و صنعت رستوران‌داری به‌عنوان بازوی توانمند اشتغال‌زایی، لایق بیشترین حمایت‌ها در این دوران سخت است.

در پایان باید به این نکته اشاره کرد که یکی از صنایع خدمات‌محور در اقتصاد کشور که به‌نوعی اهمیت بسیار بالایی در سطح اشتغال کل جامعه دارد؛ صنعت رستوران‌داری است که متأسفانه در طی چند ماه اخیر با پیامدهای حاصل از حذف ارز ترجیحی و همچنین تداوم اخذ مالیات بر ارزش‌افزوده حتی در زمان جنگ که منجر به فشار مالیاتی به این صنعت شده است؛ عملاً تقاضای موثر مردم از این صنعت را به پایین‌ترین میزان در چند سال اخیر رسانده است و دولت باید هم از منظر تأمین سرمایه در گردش و هم از منظر معافیت‌های مالیاتی به خصوص در زمینه سیاست‌های غلط حوزه مالیات بر ارزش‌افزوده، به‌طور جدی اقدامی در راستای حمایت از این صنعت انجام دهد و گرنه با سبیل بیکاری و ورشکستگی به دلیل کاهش شدید تقاضا روبه‌رو خواهیم بود.

نامی‌توان بیک نسخه واحد برای همه پیچید، شرایط بزرگ با تولیدکنندگان ضعیف و کوچک یکسان نیست

نمیتوان بیک نسخه واحد برای همه پیچید، شرایط بزرگ با تولیدکنندگان ضعیف و کوچک یکسان نیست

سخن پایانی

بنا بر این گزارش، صنعت رستوران‌داری فقط یک بخش خدماتی ساده نیست، بلکه یکی از بخش‌های مهم اشتغال و گردش مالی در اقتصاد کشور است. وقتی هزینه‌های تولید و تأمین مواد اولیه با حذف حمایت‌های قبلی افزایش پیدا می‌کند و هم‌زمان فشارهای مالیاتی نیز ادامه می‌یابد، نتیجه چیزی جز افت تقاضا، کاهش سودآوری، فرسایش سرمایه در گردش و تهدید جدی بقا برای واحدهای کوچک و متوسط نخواهد بود. تداوم این روند، نه‌تنها به تعطیلی رستوران‌ها و بیکاری نیروی کار منجر می‌شود، بلکه به تدریج پایه‌های درآمدی دولت را هم تضعیف می‌کند. از این‌رو، سیاست‌گذاری در این بخش باید از نگاه صرفاً درآمدی فاصله بگیرد و به سمت حمایت هدفمند، معافیت‌های موقت مالیاتی، بازنگری در اخذ مالیات بر ارزش‌افزوده و تأمین نقدینگی ارزان‌قیمت حرکت کند. در شرایطی که اقتصاد با فشارهای بیرونی و داخلی روبه‌رو است، ادامه سیاست‌های انقباضی می‌تواند بحران را عمیق‌تر کند.

پاسخ به مطالبات بازنشستگان و بازماندگان تأمین اجتماعی

در پی انعکاس تماس‌ها و پیام‌های متعدد بازنشستگان و بازماندگان تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی با رسانه‌ها و مطبوعات و طرح نگرانی‌های جدی آنها نسبت به حذف یا کاهش برخی مزایای قانونی، اینجانب علا‌مینیایی، وکیل دادگستری و فعال حوزه حقوق بازنشستگان، وظیفه خود می‌دانم نکاتی را به اطلاع افکار عمومی و مسئولان ذی‌ربط برسانم. بازنشستگان و بازماندگان تأمین اجتماعی صاحبان اصلی سرمایه‌های سازمان هستند. منابع سازمان از محل حق بیمه‌هایی تأمین شده که این عزیزان در طول ده‌ها سال اشتغال پرداخت کرده‌اند. بنابراین هیچ مقام یا مدیری حق ندارد بدون مجوز قانونی و برخلاف حقوق مکتسبه بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران، مزایا و حقوق قانونی آنان را محدود یا حذف نماید.

مطابق گزارش‌های واصله، در سال گذشته حق اولاد بخشی از بازماندگان حذف شد و امسال نیز نگرانی‌های گسترده‌ای درباره حق عائله‌مندی، کمک‌های معیشتی و نحوه اجرای متناسب‌سازی مستمری‌ها به وجود آمده است. این وضعیت موجب اضطراب، نگرانی و نارضایتی شدید جامعه بازنشستگی شده است.

سؤال اساسی این است که بر اساس کدام مستند قانونی، مزایایی که سال‌ها به بازنشستگان و بازماندگان پرداخت شده، ناگهان حذف یا محدود می‌شود؟ آیا حقوق مکتسبه افراد قابل نادیده گرفتن است؟ آیا سازمان تأمین اجتماعی می‌تواند بدون اخذ مجوز صریح قانونی، در پرداخت مزایایی که جزئی از معیشت خانواده‌های مستمری‌بگیر است، تغییر ایجاد کند؟ از سوی دیگر، بخش قابل‌توجهی از بازنشستگان همچنان از آثار کامل متناسب‌سازی بهره‌مند نشده‌اند. در شرایطی که تورم مستمر، قدرت خرید مستمری‌بگیران را به شدت کاهش داده است، انتظار می‌رفت سازمان تأمین اجتماعی به جای کاهش یا حذف مزایا، در جهت جبران افت قدرت خرید و اجرای کامل قوانین حمایتی گام بردارد.

امروز مطالبه بازنشستگان و بازماندگان کاملاً روشن است:

- ۱- بازگرداندن فوری، قطعی و بدون قید و شرط حق اولاد حذف‌شده.
- ۲- حفظ و استمرار پرداخت حق عائله‌مندی برای تمامی مشمولان قانونی.
- ۳- جلوگیری از هرگونه کاهش یا حذف کمک‌های معیشتی و مزایای جانبی.
- ۴- اجرای کامل و عادلانه متناسب‌سازی برای تمامی بازنشستگان واجد شرایط.
- ۵- ارائه توضیح شفاف و مستند از سوی مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی درباره مبانی قانونی تصمیمات اخیر.

جامعه بازنشستگی کشور انتظار دارد مدیران سازمان تأمین اجتماعی به جای اتخاذ تصمیماتی که موجب نگرانی و فشار روانی بر سالمندان، بازماندگان و خانواده‌های آنان می‌شود، در مسیر حمایت از کرامت انسانی و امنیت معیشتی این قشر شریف حرکت کنند. بازنشستگان خواهان امتیاز ویژه نیستند؛ آنها صرفاً اجرای قانون، حفظ حقوق مکتسبه و رعایت عدالت را مطالبه می‌کنند. این مطالبه‌ای مشروع، قانونی و غیرقابل چشم‌پوشی است.

باماسبک
زندگی اقتصادی
را گسترش دهید

ads.smtnews@gmail.com

شماره تماس:
۰۲۱-۸۲۱۹۰۰۲۱

داخلی ۱۵۶

۸۸۱۰۵۲۸۸

نمی‌توان بیک نسخه واحد برای همه پیچید، شرایط بزرگ با تولیدکنندگان ضعیف و کوچک یکسان نیست

مالیات بر ارزش‌افزوده، تیر خلاص به پیکره تقاضای موثر رستوران‌هاست